www.svoboda-news.com

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ГРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 197. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 25. серпня, 1927.

VOL. XXXV. No. 197. Jersey City, N. J., Thursday, August, 25. 1927. THREE CENTS

THE LIBRARY OF THE AUG 2 7 1927 UNIVERSITY OF ILLINOIS

АМЕРИКА ПРИЙМАЄ СТРАЧЕННЯ САККА Й ВАНЦЕТТІ СПОКІЙНО

ПРИХИЛЬНИКИ СТРАЧЕНИХ БУДУТЬ ДАЛІ ВЕСТИ БОРОТЬБУ ЗА ЇХ НЕВИННОСТЮ.

БОСТОН, 23. серпня. — Родина й прихильники Сакка й Ванцетті, котрих страчено вчора в стейтовій вязниці, збираються урядити їм урочисті похорони. Похорон мавби відбутися в неділю в Бостоні; тіла малиби спалити.

Комітет, котрий занявся похоронами, постановив вести далі акцію, щоби доказати, що оба страчені були невинними. Вони будуть добиватися подання до публичного відома всіх актів, що відносяться до сеї справи. Сі акти, вони кажуть, доказують, що межи прокураторією а судом була змова покарати обжалованих без огляду на вину.

Міські суди судили учасників пикет перед палатою губернатора. Обжалованих було 156. Всі вони заявляли; що вони мають право пикетувати. Між ними найшлося кількох американських письменників і письменничок. Судді карали звичайно, накладаючи на кождого з них грошеву кару в сумі 10 долярів. Богато з них заплатило сейчас кару, а другі внесли рекурс, щоби висші суди могли рішити справу засадничо, чи має право горожанин протестувати в сей спосіб проти поступовання урядника.

В той час, як в усіх майже краях Европи йдуть демонстрації проти виконання кари смерти на Сакка й Ванцетті, Америка приняла подію спокійно, себто без забурень і демонстрацій. В Ню Йорку й Бостоні була змобілізована більша сила міської поліції, але не було нагоди її уживати.

АМЕРИКАНСЬКІ МАРИНАРІ ВБИЛИ ДВОХ ЛЮДИЙ В НІКАРАГВІ.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АДМІРАЛ КАЖЕ, ЩО КРАЇ УСПОКОЮЄТЬСЯ.

ВАШИНГТОН, 23. серпня. — Дня 16. серпня американські маринарі вбили в тропікальних лісах Нікарагви двох Нікарагванців. Американські урядники кажуть, що на Американців напав відділ бандитів та почав стріляти; маринарі відповіли стрілами та вбивши двох противників, розігнали банду нападників, зложену з яких трийцяти людий.

Позатим, уряд каже, вся Нікарагва вспокоюється. В краю має бути спокій; лишень тут і там оперують маленькі банди.

РОЗСТРІЛ ОСЛАВЛЕНОГО ОПРИШКА В МЕКСИКУ.

ПУБЛИЧНА ЕКЗЕКУЦІЯ МАНУЕЛЯ РЕЄСА І ЙОГО СЕКРЕТАРЯ.

МЕКСИКО, 23. серпня. — Під мурами одної церкви в місті Толюка, столиці мексиканського стейту Мексика, згинув нині ославлений мексиканський опришок Мануель Реес, прозваний Ель Кохо, себто Кривий.

Ель Кохо був уже від довшого часу пострахом околиці Мексика. Коли його стали оточувати федеральні війска, він переніс поле своїх операцій в околиці модного літниска Кверначава. Тут його остаточно й допали жовніри. Його поставлено перед военний суд та по короткій розправі засуджено на смерть разом з його молодим секретарем.

Нині раненько виведено його на публичне страчення. Опришок і його секретар перейшли між довгими рядами жовнірів та станули під мурами церкви. На запит, яке їх останнє бажання, оба заявили коротко: „Нічо". Оба були спокійні, але сильно бліді.

Реес упав з пятьма кулями в тілі. Його секретар упав з кількома кулями, але ще живий. Мусіли його добити з револьвера. Опісля уряд виставив їх тіла на публичний вид.

СТЕЙТОВА КОНФЕРЕНЦІЯ ФЕДЕРАЦІЇ ПРАЦІ.

ДЕЛЕГАТИ ЗАЧІПАЮТЬ РІЖНІ ПОЛІТИЧНІ ПИТАННЯ.

СИРАКЮЗ, Ню Йорк, 23. серпня. — Нині почалася тут конвенція стейтової Федерації Праці. Бесідники порушували ріжні політичні питання; між внесками перед конвенцією є домагание, щоби політичні урядники, як губернатори та посли, служили всего тільки по два роки. Найбільше внесень відноситься до справи судових заказів у боротьбі між робітниками а підприємцями.

УРЯД ПОПАВ НА СЛІД ПАЧКАРІВ ІМІГРАНТІВ.

НЮ ЙОРК, 23. серпня. — Американський іміграційний уряд розслідуже тепер ново відкритий заговір пачкувати іміґрантів до Злучених Держав. Відкрито його припадково, коли один іміґраційний урядник став сумніватися в правдивість віза на пашпорті одного Німця, що мав тільки переїхати через Злучені Держави в Канаду. По довгих допитах сей признався, що він купив собі віза від американського конзулярного урядника.

Урядники стали допитуватися других іміґрантів, що мали подібні віза, і декотрі з них признались, що вони заплатили за віза від 100 до 500 долярів. Урядники задержали всіх, що мали подібні пашпорти. Уряд вірить, що він попав на слід широко розгалуженого заговору.

ЛИТОВЦІ АРЕШТУВАЛИ ПОЛЬСЬКОГО ЛЕТУНА.

ВАРШАВА, 22. серпня. — Литовці арештували польського летуна Рушковського, коли його літак упав на литовській території.

Спочатку приміщено його у вязничнім шпиталі, однак опісля відослано його до Ковна, як підозрілого о шпіонажу в користь Польщі. Польські власти розпочали старання в цій виміни Рушковського за котрогось з арештованих Литовців..

ЗІЗД ЕВРОПЕЙСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШОСТЕЙ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 22. серпня. — Розпочалась тут конференція репрезентантів національних меншостей, якої завданням є звернути увагу Зборів Ліґи Націй, коли вони зійдуться, на незавидне положення і гнет національних меншостей в европейських державах, які повстали по Великій Війні.

Головним предметом, який обговорюється на тій конференції, є загроза европейському мирови зі сторони угнетених національних меншостей пануючими націями тих країв, до яких їх прилучено, по більшій части проти їх волі.

БУЛЬБА.

Два роки тому минуло 350 літ від хвилі, коли вперше появилася в Европі бульба. Привезено її з Америки. До розповсюднення бульби причинився англійський мандрівник, лицар і моряк — Дрейк, який у Лондоні виголосив виклад про хосенність бульби. Одначе управа бульби розповсюднилася в Европі щойно в 17. віці тобто кількадесять літ після першої появи на европейському суходолі. Знаємо, яке велике значиння бульби в господарці. Для бідніщого населення це є головна пожива. Крім того з бульби виробляють крохмаль, спирт і т. д. Цікаво, скільки корців бульби припадає на особу в ріжних державах. Обчислюють, що в Польщі в 1925 р. припало на кожну особу 40 корців, в Німеччині 6 корців, в Чехословаччині 5, у Франції та Голяндії 4, в Бельгії 3, на Угорщині, в Швеції і Данії 2½, в Австрії і Норвегії 2, в Америці та Англії 1 корець. З цього бачимо, що в Польщі продукується бульби найбільше. А це тому, що тут бульба головною поживою села. І це що бачимо: чим вище стоїть культурно дана країна, тим менше бульби управляє, бо нема на неї попиту, бо населення краще відживляється (бульба мало поживна).

НОВА ПОЛЬСЬКА СТАНИЦЯ.

В Личківцях, кончиницького повіту, на площі, дарованій Кімельманами, будують „Дом Людови".

НАЙДОВША БОРОДА.

З Америки до Франції виїхав 74-літний Бельгієць Віктор Превк, який має бороду довгу і на два метри і 35 центиметрів.

ДЕФРАВДАНТ — ДИРЕКТОРОМ.

Від 8 літ шукала поліція варшавського „пилотонового" Клюзняка, який утік з війска, захопивши із собою полкову касу. Вже 5 літ живе цей добродій у Львові як Доманський, тут оженився, оснував торговельно-промислове бюро „Остополь" і відомий як солідний чесний купець. Тепер буде він відповідати за гріхи своєї передиректорської доби.

ЖІНОЧА ПОЛІЦІЯ.

Французька преса повідомляє, що нарешті і царська міська рада пішла за прикладом інших столиць, згодившися на доступ жіноцтва до активної поліційної служби. Жінки є вже поліциями в Лондоні, Берліні, Копенгагені та Штокгольмі. Там пробують вони дорівняти мущинам в усіх їх обовязках і ходять у мужеських одягах. Париж запротестував проти цього зовнішного вигляду, щоби... не підривати поваги жіночого поліцая. Бо на думку Французів: урядовець тратить повагу, коли стає смішним, а жінка стає смішною, коли наслідує мущину. Тому париська жіноча поліція обмежить свою діяльність до того, що стежитиме за мораллю на вулиці, опікуватисиме жіноцтвом і дітворою.

ЛЮБОВНА ПІМСТА.

Варшавська преса оповідає чисто вакаційну історію кохання якогось молодого промисловця Пупковського, що закохався в донці торговця дробиною. Батько дівчини зачинив перед молодцем двері, а той з помсти відчинив його курник з 500 курчатами, з яких частина розбігласа, а частину роздерли собаки. Не здобувши гуски, помстився на курчатах...

СТОЛІТТЯ ГАРМОНІЙКИ.

На днях минуло сто літ, як вбогий швець — Христіян Мєснер з села Фроссінґен в північній Чехії запродукував перед „генераліцією і духовенством" свій винахід. Була це устна гармонійка. Винахідник заграв перед зібраними кілька побожних пісень і за це дістав від них 10 дукатів у золоті. Ця квота дала йому змогу розпочати фабрикацію гармоній. Одначе інтерес не йшов і швець помер у нужді. Щойно по його смерти найшлися підприємці, що розповсюднили його винахід по світі і зробили на ньому маєтки.

СМЕРТЬ ВІД ГРОМУ.

На верху Парашки в скільських горах грім вдарив в кодибу і вбив трох пастухів. Стількадесять штук худоби розбіглося по лісах.

25,000 НАУКОВИХ ЖУРНАЛІВ.

Оксфордський університет видав великанську наукову бібліоґрафію, в якій є списані всі журнали, що вийшли від 1900 до 1921 р. Є їх 25,000.

ТЕЛЯ СПРИЧИНИЛО СМЕРТЬ.

В Поляні коло Щирця теля Петра Собчишина залізло в жито Вищина. Теща Вищина Ганна Голуб хотіла витягти теля. Та воно не давалося і вдарило Голубову так нещасливо, що її треба було відвезти до шпиталю, де вкоротці померла.

ВЕРТАЮЧИ З ЯРМАРКУ...

З початком листопада м. р. в селі Хоромному-Затоновському (на Радянській Україні) був ярмарок. Зібралося богато людей з околичних сіл. Як звичайно на ярмарку. Аж ті Горбецького Василя того дня зібралося товариство: Отрощенко Тодос, Рябченко Трохим, Горбецький Панас та сам Василь. І вирадили: — ярмарок не що дня буває... Шкода час гаяти. На шлях вийдемо, а кого стрінемо, так стій! І хоч на ярмарку не були, а з ярмарковим до дому повернемо...

Таке вирадили і пішли на шлях. Отрощенко з крісом, а Горбецький з сокирою. Пішли в напрямку села Кошівки.

Перші надіхали паришівські селяне. Підійшов Отрощенко й розмову завів: Ну, що на ярмарку купили? Щось у вас на возі порожно. Мабуть на ціні не зійшлися, то гроші назад везете?

Але то їхали незаможні й нічого на ярмарку не купили не тому, що на ціні не зійшлися, а тому, що не цінували, бо грошей не мали. Покинув їх Отрощенко, відійшов і свиснув. Надбігло товариство. — Ну що? — Голота, не варта й зачіпати. І пішли в сторону села Хоромного. Йдуть. Ось тлянь, віз у болоті застряг. Чорнобильські крамарі з воза позлазили, але віз ані руш. Через кілька хвилин один з крамарів — Городецький Янкель скрикнув і що сили став втікати. А два другі — Шепельський Арон та Бабич так довго коло воза поралися, доки кріса Отрощенка не побачили. Відвели їх бандити на бік і вбили. А віз та покупки — шапки, хустки то що забрали. Та не довго раділи. На днях станули всі чотири бандити перед судом. Отрощенка і Горбецького Панаса засуджено на розстріл і конфіскату майна, Горбецького Василя на 10 літ тюрми, а Рябченка на три роки тюрми.

ЗВІР У ЛЮДСЬКІМ ТІЛІ.

В Лодзі робітник Цесляк посперечався з жінкою і кинувся на неї з сокирою. В обороні мами стала семилітна донечка. Завдяки їй Цеслякова вирвалася з рук варята і втікла. Що робить озвірілий Цесляк? Хапає донечку і товче нею так довго до стіни, доки дитина не сконала. Божевільного вбийника арештовано.

ЗГОРІЛА ВІД ІСКРИ З ПОЇЗДУ.

В Лондоні стояла собі у вікні покоївка і дивилася на залізний шлях. Саме проїздив поїзд. Впала іскра на целюльойдовий фартушок дівчини і вона протягом кількох хвилин згоріла.

СТРАЧЕННЯ САККА І ВАНЦЕТТІ ВИКЛИКУЄ ДЕМОНСТРАЦІЇ В ЕВРОПІ

ВІЙСКО І ПОЛІЦІЯ БЮТЬСЯ З ДЕМОНСТРУЮЧИМИ І РОЗГАНЯЮТЬ ЇХ, Є УБИТІ І РАНЕНІ.

ЖЕНЕВА, 23. — Розігнано тут 2000 товпу демонструючих, недалеко американського конзуляту. Змобілізовано реґімент поліції для розігнання демонструючих. Підчас коли демонструюча товпа почала битись з поліцією, убито одну особу, а богато покалічено. Палату Ліґи Націй обкидано камінням і повибивано богато шиб. Товпа вдерлась до театрів рухомих образків і подерла американські плякати і понищила фільми.

ПАРИЖ, 23. серпня. — Спеціяльні видання радикальних журналів атакують в дуже острий спосіб Злучені Держави і взивають до масових віч, на яких „виповіться війну пролетаріяту". Одна тисяча війска хоронить американську амбасаду. В Монпелеїє лучилася друга невияснена експльозія.

БУЕНОС АЙРЕС, Аґентина, 23. серпня. — Американські торговельні доми обкидано камінням, коли надійшли вісти про страчення Сакка і Ванцетті.

ВІДЕНЬ, 23. серпня. — Часописи заповідають заворушення і смерть многих невинних осіб, і обвиняють за се ґовернора Фуллера і „жорстокосердних суддів".

КОПЕНГАГА, 23. серпня. — Молодих комуністів побила палками поліція, коли вони почали вибивати вікна і нищити авта.

РИМ, 23. серпня. — Часопис „Пополо ді Рома" оповістив страчення Сакка і Ванцетті статтею під заголовком: „Траґічна фарса скінчилась. Сакко і Ванцетті замордовані". Цілу фронтову сторону посвячено справі Сакка і Ванцетті, поміщено їх фотографії, а також фотографію ґовернора Фуллера.

ЛОНДОН, 23. серпня. — Поліція стереже американської амбасади і Боккінґем палати і приготовляється недопустити вечером демонструючих під американську амбасаду.

МОСКВА, 23. серпня. — Совітська преса у своїх вечірних виданнях пише, що „драстична екзекуція Сакка і Ванцетті ніколи не може бути забутою". Оден часопис містить великими буквами слідуючий заголовок: „Минулої ночі американські кати замордували Сакка і Ванцетті".

Инші комуністичні часописи пишуть: „Такого цинічного поступку могли допуститись лише визискувачі страхом неминучої хвилі порахунку". „Злучені Держави придержуються того самого курсу, що Англія, Болгарія і Польща у гноблению робітничого руху. Жертви убив не Фуллер, але американська буржуазія".

УКРАЇНСЬКІ СТУДЕНТИ ОСТЕРІГАЮТЬ ЖИДІВ ПЕРЕД ОБОРОНОЮ ШВАРЦБАРДА.

У ЇХ ПРОКЛЯМАЦІЇ КАЖЕТЬСЯ, ЩО ОБОРОНА, ОПЕРТА НА ПОГРОМАХ, БУДЕ ПРОВОКАЦІЄЮ.

БЕРЛІН, 23. серпня. — 32 організації українських студентів у Чехо-Словаччині, Німеччині, Китаю, Франції, Польщі, Бельгії, Австрії, Югославії і у Вільнім Місті Данцігу та в инших краях видали проклямацію до жидівської преси, яку помістила німецька антисемітська преса.

У тій проклямації українські студентські організації стараються представити перед цілим цивілізованим світом, що замордовання Симона Петлюри Шварцбардом було інспіроване совітським правительством, в цілі скомпромітовання українського національного руху, зваливши на ню відвічальність за жидівські погроми на Україні і викликання роздвоєння між Жидами а Українцями.

У заяві протестують українські студенти також проти старань оборонців Шварцбарда, оперти його оборону на жидівських погромах на Україні і на відвічальности за них. Студенти домагаються, щоби жидівська преса не боронила Шварцбарда, як убийника С. Петлюри, бо сей послідний не був відвічальний за ті погроми, але противно, старався їм запобігти.

СОВІТСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА МІСІЯ В ДОРОЗІ ДО АМЕРИКИ.

П ЗАВДАННЯМ Є ДОВЕСТИ ДО ПРАВИЛЬНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ЗНОСИН МІЖ СОВІТАМИ І АМЕРИКОЮ.

МОСКВА, 23. серпня. — Вчера виправилась звідси Совітська Торговельна Місія до Ню Йорку, на якої чолі стоїть Мозес Гурвич, бувший міністер здоровля на Україні, а тепер голова заграничного департаменту Совітської Найвисшої Економічної Ради.

Завданнем сеї місії є довести до правильних торговельних зносин між Совітським Союзом і Злученими Державами. Місія має поробити у Злучених Державах замовлення на закуп машинерії, яку совіти купували у Англії заки прийшло до зірвання торговельних зносин між ними а сею послідною.

ДАНІЯ ЗНОСИТЬ СМЕРТНУ КАРУ.

КОПЕНГАГА, Данія, 23. серпня. — Міністер справедливости Риттер має на днях представити у парляменті проект нового карного законодавства, у якім предвиджується знесення кари смерти. Сей проект закона улеґалізує лише те, що від многих літ практикувалось у Данії, себто не застосовувалось кари смерти.

Замісць кари смерти вводить новий проект карного законодавства досмертну вязницю, без ніякої можливости пізнішого помилування.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 63 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Price
Three times a week:
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00
Foreign and Italian Subscription Rates:
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Подписка раз на три місяці.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00
В Джерзи Сіті і Вагражцем:
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади надежить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СМЕРТЬ САККА Й ВАНЦЕТТІ

Виконанне кари смерти на Сакку й Ванцетті ставить американський уряд перед тяжкими питаннями.

Наперед у зовнішній політиці. Міліони людий по цілому світі є свято переконаними, що оба засуджені, а нині вже й страчені, італійські іміґранти не були злочинцями, але жертвами судівництва, потураючого товпі, жертвами упередження до людий другого походження та других політичних переконань. Се переконанне може пошкодити Америці економічно, політично й культурно. Богато буде вимагало праці доказати світовій опінії, що вона помилялася, що американський уряд поступив тут справедливо.

Та богато важнійшим є настрій самого таки населення в Америці. Навіть найострійші прихильники кари смерти для засуджених не можуть заперечити, що в Америці є поважне число людий, які вірують, що Саккови й Ванцетті сталася велика кривда, що американське судівництво в сьому случаю не поступило справедливо, що основою до страшного, бо невідкличного, присуду було упереджене до бідних іміґрантів радикальних поглядів. Сю думку заступають поважні газети, богато зовсім консервативних людий, навіть судді. З тою масою переконання уряд мусить певно числитися. Ніякий уряд у світі не може перейти до порядку денного, як міліони людий сумніваються основно в його справедливість.

З тої власне причини булоби богато більше політичним помилувати обох обжалованих, а тимчасом зарядити повне розголошене звязаних зі справою фактів. Та се не сталося. Фактів ще не оголошено, а засуджених післано на смерть. Люди, які були переконані про невинність засуджених, нині вірять в сю невинність з подвійною завзятістю. Урядови сього зовсім не було потреба. В силу американського уряду ніхто не сумнівається та показувати свою силу йому було зайво. Зрештою помилуванням бувби відай показав силу краще, як виконаннем кари. Навіть глупі, а деколи провокаційні погрози радикалів не повинні були виводити з рівноваги так сильного уряду.

Перед тими, що вірують в невинність Сакка й Ванцетті, теж стоїть тяжке завдане. Коли засуджені вмерли невинно, то се тепер ще треба доказати американській громадянській опінії. Коли опінія буде так переконана, то подібні випадки будуть на будуче неможливі. Тоді і буде можна сказати, що Сакко й Ванцетті не згинули даром.

Осягнути се можна знова не загонистістю та скрайністю, а тільки тактовним захованнем.

Іван Гіленко.

ДРУГА РУХАНКОВА РОБІТНИЧА „ОЛІМПІЯДА" В ПРАЗІ.

III.

Говорячи про пражську „Олімпіяду", треба піднести той дуже сумний факт, що в „Олімпіяді" не взяли цілком участи „Січи" з Закарпатської України, хотя є їх там (на папері!) щось три. На всі поклики і запросини подебрадської Січи — вони взагалі навіть не відповідали!

Першу „Січ" і Краєвий Січовий Комітет заложив був ще в р. 1920 в Ужгороді Др. Трильовський. Та на нещасте секретарем тих орґанізацій зістав Стефан Клочурак, через котрого лінивство навіть „Просвіта" ужгородська не розвиває такої діяльности, як би повинна!

Правда і це, що на Закарпаттю є дуже сильний утиск з боку Чехів, але він є небезпечний лише для тамошних Галичан, котрих чеські бюрократи видалюють масами з краю. Але **автохтонам нічого вони зробити не годні,** коли би лиш тим автохтонам хотілося працювати! І „Січи" вони також мати можуть — щож, коли не чуване лінивство та байдужність тих автохтонів всьо паралїжує. Нові люди ростуть доперва з посеред студіюючої молоді — але то потреває ще пару літ, заки та молодь прийде до впливу.

А докищо — роса очи виїдає; — а чеська бюрократія гуляє собі по Закарпатській Україні немов у якій середній Африці. Найбільше „національний" посол о. Волошин, годячись на централістичну „адміністративну реформу", перечеркнув просто цілу женерменським договором застережену Закарпаттю автономію — а посли Мондок та Куртяк, хотя і підносили грімкий голос протесту, то першому казали Чехи: „Ага! ти тому кричиш, бо ти комуніст!" — а другому: „Ага! ти мадярон — то тому хочеш автономії!"

Закарпатська Україна терпить страшно через лінивство ріжних „національно освідомлених" Клочураків, зглядом котрих, яко автохтонів, чеські бюрократи є фактично безсильні.

Та заки тим послідним удасться наш тамошний народ зчехізувати — Україна еще буде мати нагоду показати Пепічкам свій кулак: а тоді горе їм!

Уже при отцій нагоді позволю собі для уникнення непорозуміння сказати таке:

Президент Др. Масарик та міністри Бенеш і Гірса стануали зглядом українських военних та цивільних іміґрантів на дуже раціональнім і людянім становищи: вони удержували тисячі наших земляків і давали їм нагоду образуватися і в той спосіб угрунтовувати свою будучність. Три високі школи українські на Чехах, пару тисяч стипендій для молодежи — Громадський Комітет, Інститут соціольоґічний і т. ін., це всьо є величезною заслугою зглядом українського народа, на котру він забути не зможе. Але возьмім на увагу таке: когось годують (хотя дуже скупо) та подають йому науку, але рівночасно врізують йому три пальці. Чи той біль за трома, так болізно відрізуваними пальцями не зрівноважить тих всіх харчів та науки?!

Чи збиткованне над **шість сот тисячами** наших братів на Закарпатській Україні зможемо ми забути через тії добродійства для нашої еміґрації?

Таж тої ужгородський Розсіпаль з цілою своєю бюрократичною бандою перечеркує своїм звірським поступованнем і замазує всі ті добродійства і блага, які ми мали і еще маєм з ласки Масарика, Бенеша і Гірси! Вони розпочали широку, на далеку будучність обчислену політику — користну для їхнього народа тим, що вона забезпечувала йому приязнь і вдяку одного великого сусіда, правда, що покищо поневоленого, але котрого визволенне є справою може лиш кількох літ.

Та політика отвирала Чехам рівночасно одинокий вихід на Схід, та вигляд на будучу помічі зі сходу, бо впрочім Чехи зі всіх боків окружені ворогами.

Однакож поступованнє Розсіпаля (властивого губернатора) і його підчинених нівечить всі ті обчислення і пляни таких патріотів, як Масарик, Бенеш та Гірса. Вона прямо затарасовує Чехам всякий вихід на схід, бож 38 міліонів Українців певно не погласкає Чехів по головці за їх знущанне над 600 тисячами їх братів, що сотки літ терпіли від Мадярів а тепер терплять і гинуть в „братніх обіймах" таки Славян, котрим фрази про „Сльованство" так і не злазять з язика!

Колиб однак вийти навіть з чисто москвофільського становища такого Крамаржа і дурноватого Гайна і уважати тих шість сот тисяч нашої закарпатської людности за Москалів — то чи гадають Чехи — що Росіяни стануть одушевлятися чеською політикою „чехізації"?! Росіяни не забудуть Чехам також ніколи таких тяжких гріхів проти цілком примітивних хочби понять всеславянської любови і дружби.

І чиж варта для грубого еґоїзму тих сорок тисяч Пепічків, котрі для доброї платні та надзвичайних „пшібавків" всіли на плечі наших нещасних закарпатських братів, виконувати широку і глибоку пропасть поміж чеським народом а 38 міліонами Українців та 50 міліонами Росіян?! Чи гадають чеські круги, що позискають собі довіре Росіян тими кількома російськими школами (для українського народа!) та субвенціюнованнем кількох москвофільських шмат, писаних впрочім не російською мовою, а тарабанщиною, що причиняється хиба лиш до обниження культурної уровени на Закарпатській Україні, але до обмосковлення нашого народа ані трохи?!

Та хай не забувають і на це, що Закарпатська Україна є відділена від московської етноґрафічної границі на більше як на тисячу кільометрів і що на Великій Україні наша сила національна росте не то з дня на день, але з години на годину. Поцюк отже та нечувана провокація цілого великого українського народа через переслідуванне його закарпатської галузи?

Цеж очивидне безглузде злочин проти інтересів таки самого чеського народа!

—o—

Користаючи з „Олімпіяди" в Празі, скликала старшина подебрадської „Січи" до Праги **зїзд всіх „Січий"** істнуючих в Чехах. Є їх вісім, а члени їх — то таки наші великоукраїські та галицькі еміґранти. Розходилося о це, щоби всі ті „Січи" злучити в **„Український Січовий Союз"** і справді на тім зїзді дня 5. липня ц. р. прийшло до основання цего „Союза".

Наради — з перервою на обід тревали цілу днину, аж до 12 години в ночи. — Проводив їм отаман **Петрів,** а секретарював— очивидно — невсипучий **Прокопів.** — Про історію передвоєнних „Січий" та їх „Союза" подав основну доповідь отаман того „Союза" **Др. К. Трильовський,** котрий дав не лиш погляд на їх розвій, але і на ті трудности і переслідування, з якими вони мусіли боротися. **Др. Коберський** подав у своїм викладі цілу ідеольоґію передвоєнного січового руху та представив те велике значінне, яке вони мали для освідомлення і орґанізації українського народа в Галичині і на Буковині.

Потім розпочалася дуже основно дебата, в якій обговорювано всі справи, що відносяться до Січового діла. Требаж не забувати, що „Січи" в Чехах і повставший тепер їхній „Союз", це властиво одинока Січова орґанізація в Европі. Вона має не лиш далі плекати визвольні ідеї передвоєнних Січий — але вона має бути прямо **академією** для будучих січових орґанізаторів та інструкторів. — І це є власне найважнійшим, щоби члени того нового **„Українського Січового Союза",** а зосібна члени його старшини, глибоко перейнялися тою **великою історичною місією,** яка лежить тепер в їх руках!

Най вони зважать це і глибоко собі це в своїх серцях запишуть, що відповідно до теперішних обставин на землях України — вони є власне одиноко покликані до веденя Січового діла і мають виповнити ті у нім прогалини, що повстали через невзгодини історичні послідних 13 літ!

Требаж **вичування фахових інструкторів,** треба **фахових підручників,** треба заінтересувати всю молодшу бодай нашу еміґрацію січовим ділом і поставити її йому на службу! Най такі глупі фрази, як „цим не цікавлюся!" стануть просто неможливі і загально осміяні! Це, що не може бути зроблене на Рідній Землі — мусить бути зроблене на еміґрації, і я переконаний, що і наші американські іміґранти, зосібна Січовики, поспішать новому „Січовому Союзови" з матеріяльною помочию, коли лиш побачать серіозну і солідну роботу того Союза!

Говорячи про пражський Січовий зїзд, мушу піднести, що т. Богацький привитав той зїзд іменем зїзду „Селянської Спілки", Др. Коберський іменем соц. революційної і соціялістично-радикальної партій, а т. Хилецький, іменем „Вільної соціялістичної Громади" в Пшібрамі.

—o—

До старшини „Українського Січового Союзу" вибрано: отаманом В. Петрова, осавулом П. Богацького, вихователем Клименка, писарем І. Прокопова — скарбником Гущу.

Власне вибила була дванцята година в ночи на пражських вежах — коли Др. Трильовський, узявши в руки подебрадський січовий прапор, виголосив горяче слово до січових делеґатів і до новообраних старшин „Союза", — преставляючи великі і святі обовязки, які на них лежать. Потім відобрав він від них січовий обіт. Обіт той зложив отаман Петрів, приклякнувши на ліве коліно, лівою рукою доткаючи прапора і праву піднісши до гори. Другі учасники зложили той обіт стоячи з піднесеною до гори правою рукою.

Нехай-же всіх їх осінить дух Богдана, Богуна та Мазепи і загріє до невсипучої роботи над відродженнєм українського народа!

Володимир Штангей.

ЗЛОЧИН У СТЕПУ.

(Докінчення). (4)

Знає Іван і хреста і могили. В пору, коли ще пастушив, не раз дер горобенят у перепільті хреста за образками, й не одну ніч спав біля нього, як водив коней на ніч. А могили... Він теж їх не забуде. Він затамував глибоко свою леґенду, свою життєву казку. Про неї ніхто не знав і нікому він не розкаже. Один він иноді згадає про те, що було, і заболить тугою душа, хоч літа вже й стирають, зарівнюють прожите. Кожного разу, коли він проїздить мимо отсих могил, завжди виплиає з минулого давня історія... Ярина... Скільки спогадів викликає в ньому це слово, і він не знає, чи то справді так було, чи то може хто инший пережив і переніс оту сумну історію. А було то таки з ним. Служив він на економії.

Серед строкових надибав дівчину Ярину, що зразуж приваблила до себе, бо ніхто з дівчат не мав такої вдачі веселої, глибоких карих очей, темних брів, стану гнучкого в парубочий обхват та спритних на все рук. На хазяйку її митив Іван. Радів і гордився. В те літо коло могили пшеницю збирали панську. Днювали й ночували строкові в степу. Не було тоді жниварок, а все косилося на граблки. Один косар, а дві вязальниці. В день робили, звечора робили і рано, коли падала роса, а ночами хлопці ходили до дівчат, і зробивши затинки із снопів, спали з ними... Іван мав Ярину. Одного разу, памятає добре, в суботу всі майже пішли до економії, а вони вдвох та ще дехто залишилися в таборі. Іван жалів дівочої чести. Бувало припаде до пахучих грудей Ярини, казиться від пестощів, грає конем добрим, а не чіпає. В туж ніч чомусь зомліли в любощах обоє, і одно одному віддалися. Взяв Іван Ярину просто, але молодо й любовно... А на ранок найшов її під мажарою: почепилася дівчина. І шкода робиться її, як нагадає... Стоять вони темними масивами постійні свідки минулого. Як зараз бачить Іван: отак до половини могили стояла лавою недокошена пшениця в ту ніч, за могилою, коло шляху були мажари, далі полукіпки...

Коровки притомилися. Часто збочували. Іван їх підбадьорував то покриком, то батіжком. У других гонах уже мало бути їхне поле. Охоплений спогадами, Іван не помітив, як минули одні гони і як коровки повернули на другу межу. Але що це? Чи сниться, чи дійсність? Він протер очі й підвівся. В темряві ночі він побачив маняк чиєсь хури на свойому полі і якийсь рух. Шарпнув за рукав Зотя. Той, не кваплячись піднявсь.

— Що приїхали?

— Хтось бере снопи на надному полі, — відповів Іван... Та Зоть нічого не бачив, скільки не дивився в той бік, куди показував брат.

— То так тобі здавалося.

— Але в цю мить виразно форкнула десь поблизу коняка.

— Чув?

Іван весь напружився й насторожився, а Зоть, як і не спав. Голова працювала ясно й льогічно.

Скочили з воза, коровки завернули з межі, а самі, взявши граблі, пішли навмання до свого поля. Старались іти тихо, але перепалена стерня, як навмисне, лущала, і вони примушені були робити зупинки: їм не хотілося, щоб чоловік той почув. Щоб краще роздивитися, иноді присідали до землі. Потім вставали й знову йшли. Минули Антоненкову смугу, ось уже й Сивакова півдесятина. Через три десятини їх поле. Вже виразно чулося сухе шелестіння снопів, хрупання коней. „Мабуть, харчує коней теж пшеницею" — подумав з болем Іван. Не було ніякого сумніву— підвода стояла серед гонів на Івановім полі і хтось брав його власну пшеницю. Коли підійшли до Зотьової півдесятини, так побачили вже й хуру, що клалася...

— Ну?

В цю мить з боку нараз блиснула блискавиця, освітивши степ білим світлом. Іван потяг Зотя за сусідній полукіпок. Прилягли на колюче перехрестя півкопи й почали чатувати.

Ось від воза відділилась чоловіча постать зупинилася, послухала, ледви чутно відкашлялась, і почала знову мостити снопи на драбинка. Чоловік був сам. На возі клалась третя верства, а це значить, що добирає до копи... Шелест стиглої пшениці, як розряд електрики, болюче бив по нервах. Чув Іван, що в грудях зайшлося скаженим стуком серце, а в голову вдарили кровяні шуми...

— Що робити? — вагався Зоть...

— Рідемо до нього, — рішуче сказав Іван. Він бачив і знав, що і цього року в нього знову крадуть пшеницю, і серце наливалося важкою, як металевий розчин, злістю.

І двома тінями, поза полукіпками, вони пішли до чужого воза. Чоловік так захопився роботою, що не чув, як сторожко захропли коні, побачивши таємничі постаті, не звернув уваги на підозрілий хрускіт сухої стерні, і тільки тоді раптово й злякано оглянувсь, коли Іван махнув граблями над його головою.

— Ах... — гукнув чоловік з острахом, зганяючись до самої землі.

Розрахований без жалю удар залізних граблів з свистом вгруз у голову йому. Немов пиний, чоловік випустив свої вилка і побіг, угнувшись, до недобраного полукіпка. Новий удар збив його з ніг.

— Ах ти, сукин син!...

В чоловікові впізнали Мартина. Він лежав ниць на землі і від болю скреготав зубами. Ніч слухала. А степ був, як могила мовчазний і темний, тільки коли-не-коли моргне в небі фосфоричним сяйвом здалека блискавка.

— Давай мотузка! — гукнув Іван до Зотя, не відходячи від Мартина.

— Хлопці! — промовив тихо Мартин і підвівся на руки. — Чуєте, хлопці?...

— Ач, покаявся як. А тиж казав нам, що більше не будеш красти. Га? Тиж клявся!— лаявся Іван, не слухаючи його.

І ще тихше Мартин попросив:

— Простіть, хлопці... Дітьми клянуся, що більше не буду...

Зоть робив нашвидку петлю. Мартин вгадав по руках Зотьових, відчув по жорстокому голосі Івановім, що йому готується відплата, і в в тваринним жаху зірвався на ноги.

— Іване, Зотю... Братці... Дітей пожалійте! — заскиглив він.

— Ну, сволоч злодійська...— залаявся Іван і відіпхнув ногою уклякнуло коло них Мартина... — Вмієш красти — вмійже, гаде, і вмерти.

Тоді він встав і, як привид, хилитаючись, закричав щосили на весь степ без слів і тоскно. Луною відгукнулась балка. Іван розмахнувся і вдарив граблями ще раз!

— Не кричи! Правда, страшно? Болить? А нас хиба не болить?!... — промовив суворо Іван.

Витягли на межу і поклали впоперек в запорошеному споришеві.

— Їдь! — сказав до Зотя рішуче Іван.

І придушеним дзвоном заграли в стерні колеса. Репіла спасть під тягарем золотої пшениці. Крехтав віз, коли потрапляв у борозду, бо то цього року налило добре пашню. Мартин перекинувсь на бік, хотів скотитись, але Іван знову поперек поклав.

— Лежи, бляхо, а то, йй-бо, приколю...

— Іване... Братіку... За батька рідного матиму... застогнав благаючи, Мартин, і заплакав у безсиллі...

А земля вже гула так близько... Хляпала підкова в котрогось коня...

— Помилуйте, хлопці.

Мовчанка.

Рвуть копитом коні спориш і так ясно, так виразно й до болю моторошно дзвонять колеса. Зоть веде його коні за надоузки і прямо керує на Мартина, що обкручений мотузсям лежить нерухомим пластом на землі.

Іван спокійно чатує, щоб Мартин не скотився, щоб влучно по ньому колеса проїхали.

Мартин перестав плакати. Однаково не поможе. Він лежав покірливо й тихо. Щеміла голова від побоїв на тімі та муляла бік ключка від шнуровального мотузка. Над ним раз-по-раз спокійно в теплій височині літнього неба хтось бавився, — розстеляючи золоту позлітку далеких блискавиць. І нагадав Мартин, що забув він Меланці сказати, де гроші заховано — коли загине, даремно пропадуть... Збоку чорним привидом стояв Іван.

— Іване, не помилуєш? — промовив востаннє Мартин.

— Ні...

Над головою захропли коні стали. Буланий рвануув копитом затужавілу межу. На обличча впав теплий подих коней.

— Буланий, красавчик... Коники мої... — заговорив ласкаво до коней Мартин. І нараз коні на весь степ заіржали, почувши голос свого господаря. Чорна постать Іванова раптом переломилась і на коні ліг удар габель.

— Но!

Мартин в безсиллі рванувся й злісно вилаявся... Ех, жаль, що звязаний, а то він показав, як скотину бити... Коні обережно переступили його... Повернувся на бік, намацав очима блискуче лезо тонкого колеса і підложив голову. Віз трохи зупинився немов у задумі, коли наїхав на Мартина, наїжився на один бік, а потім зразуж осів. Щось хрупнуло, як висушена тиква. Мартин витягнувся й ущух.

— Готовий! — Сказав Іван, шпорхнувши ногою в розміжчену на мякиш голову Мартина. Потім взяв за ноги і зволік зі шляху.

— Тепер уже не будеш красти...

Перекинули снопи на свій віз. Мартина привязали за ноги до його лютерника і справили коней на хутор. Самі рушили до села.

Ізза обрію вилазив крівавим колом обполосканий місяць. Падала роса. Заводили свою пісню, суху й нудну, деркачі. Дощу такташ й не було.

Мав швидко бути ранок, бо вже біліла витертими латками голуба крайка ночі там, де темніла смуга акації.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

З ТЕАТРУ Й МУЗИКИ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Виступ української співачки на радіо.

Елизабетська газета Таймс принесла дня 17. серпня с. р. таку новинку:

ELIZABETH GIRL HEARD IN VOCAL PROGRAM OVER RADIO.

Miss Lefchick Pleases "Fans" with Rendition of Favorite Airs.

By ARTHUR J. SHUGRUE

From the luxuriously furnished studios of Station WNJ located at the Hotel St. Francis, Newark, a charming girl, just a bit shy, made her successful radio debut last night, as a feature soloist for the 65th annual concert of the Edison Best Artists, of New Brunswick. The new radio artist is Miss Anna Lefchick, attractive and pretty, 18-year-old daughter of Mr. and Mrs. Charles Lefchick, 48 Washington Ave., Elizabeth. Her initial bow to the great invisible audience of the radio, was a success, the extent of which the young soprano had never even dared to dream. It was a debut of which Elizabeth might well be proud.

Featured Artist

As a weature artist of the evening, Miss Lefchick sang two groups of songs. The first consisted of the favorite ballads of Carrie Jacobs-Bond; the second was a celection of popular Ballads.

The Bent Artists went on the air promptly at 9 o'clock and the evening's program was opened by an artist at the piano, Miss Vera Stetkewicz, another private pupil of Prof. Bent. Miss Stetkewicz selected as her first number, MacDowell's masterpiece, "Eroica Sonata." This composition is considered one of the finest written by the composer and has always been a favorite with concert masters. It is written around the tales related in the annals of the Knights of King Arthur. The composition numbers 56 pages.

"Shadows," Her First Number

Miss Lefchick featured the second part of the program, when "Shadows," was the number the young artist chose to make her first impression upon the invisible audience. There is no doubt but that her efforts were rewarded. The reception in Elizabeth was clear. There were no other disturbances during Miss Lefchick's hour of debut, and her sweet voice was wafted through the air to every listener. The success of Elizabeth's young soloist's first appearance on the air, is another omen of the success that awaits her in her chosen field.

Miss Lefchick is a graduate of local schools. She is active in several of the Ukrainian girl's clubs.

Miss Lefchick's Program

Her complete program follows:

Group 1—"Shadows," Carrie Jacobs-Bond; "Just A-Wearyin' For You," Carrie Jacobs-Bond; "I Love Thee Truly," Carrie Jacobs-Bond; "Still Unexpressed," Carrie Jacobs-Bond; "Let Hold My Hands Tonight," Carie Jacobs-Bond.

Group 2—"My Message," d'Hardelot; "The Dawn," d'Hardelot; "Songs from the Persian," Chadwick; "Bowl of Roses," Clarke; "Gray Days," Johnson.

До новинки додана була фотографія молодої співачки.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Витинки з газет надіслали: гр. Михайло Гурин, Назарет, Па.; гр. Василь Львівський, Вилмингтон, Делавер; гр. С. Мисливець, Вилмингтон, Дел.; Лев Білик, Гемтрамк, Миш.

Марія Гадан, Асторія. — Просимо додати до описи, якку допомогу дає Ваше товариство та з якою запомоговою організацією воно звязане. Від відповіди буде залежати, чи допись буде поміщена.

СПРАВЛЕННЄ ПОМИЛКИ.

Гр. К. Багрій з Нюарку пише: В Свободі ч. 185. з дня 11. серпня 1927, в рубриці **Як ми помагаємо старому краєви**, в справозданню жертв на Український Дім в Збаражі з Ансонії, Конн., пропущено імя жертводавця С. Мартинчука, котрий жертвував 2 доляри.

УВАГА! — ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ В ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

— устроює —

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 28. СЕРПНЯ 1927

В УКРАЇНСЬКІМ ПАРКУ

ПРИ DARK LANE, LINDEN, N. J.

Початок о год. 1. пополудни.

Вступ 25 центів.

Весь дохід призначений на паркан коло дому.

Родимці! Про вагу і конечність такого товариства як У. Н. Дім не треба богато говорити. Ми діждались своєї інституції і днесь маємо свій власний кут. Однак на тім еще не кінець, бо треба гроша на сплату довгів, а також на остаточні вкінчення, як паркан коло дому і сценерію. Прийдіть всі, хто тільки почувасть Українцем, забавіться гарно і поможете гарному ділу.

J97-8 **Комітет.**

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„ПАТРІОТИЗМ І ТОРГОВЛЯ".

(Мале вияснення).

Перечитавши допись гром. Безкоровайного п. з. „Патріотизм і Торговля", я мушу публично погратулювати не лише гром. Безкоровайному, але собі та й „Свободі".

Хоч гром. Безкоровайний чомусь не зрозумів моєї дописи, та всеж таки виходить, що моя допись викликала смілий виступ гр. Безкоровайного, котрий певно й явно сказав богато слів правди, хоч прикрих, а за тим, я певний, послідує ряд голосів богатьох наших торговців, що до живого вражені словами щановного дописувача; — а тоді виміна поглядів, безпристрасна критика себе самих скаже богато правди, виглядить неясности, істнуючі між торговцями і покупцями, а тимсамим знайде якусь посередну, щоб витворити „справжніх торговців" та „справжніх покупців".

Гром. Безкоровайному гратулюю отвертости, а заразом щастя, що „Свобода" помістила цю допись, бо богато подібного духа дописів (між иншими і моїх — малого писаки) опинилось в редакційному коші.

Моя допись „В чому лежить сила народу" є лиш початком серії статей, які я був постановив собі поміщувати на сторінках „Свободи", статей, обговорюючих чисто торговельно-економічне питання.

Та гром. Безкоровайний загнався вперед мене, і не знаючи, очевидно, моїх замірів, повернув в инший бік. Тому я лиш вдячний, бо це повинно принести богато користи.

А що я задумав розпочати цього рода серію статей, мав я досить поважні причини. Між иншими хотів я розширювати ідеї торговлі і заохочувати наших людей до торговлі, вщіплюючи обовязок розвивання власної торговлі, помножувати народні фінанси для боротьби в старому краю, а вкінци, щоб наші молоді, вже замериканізовані, і вчені торговці мали підпору для себе — і щоб колись, памятаючи це, не забули за край своїх батьків — **фінансово.** Бо відай лише цього ми можемо сподіватися..

І перша моя допись не була написана на замовлення котрогось з наших бизнесменів, і не є зовсім вузько-тенденційною — але написана загально.

Я скажу гром. Безкоровайному, що я, на жаль, не є учителем з фаху, хоч через цілі свої студентські часи мріяв бути учителем, професором, а навіть доктором фільозофії та, на жаль, инша доля судилась мені.

І якраз прийшлося мені вчитися на торговельника, чи у рядника банку, і мусів студіювати якраз цю „суспільну економію", о якої незнанне підозріває мене гром. Безкоровайний.

І хто перечитав мою допись, здається мені, мусів знайти в ній прінціпи самої торговлі, а що там є попертя національної торговлі, то це-ж хиба не гріх!

Перша часть відноситься загально до розвою національної торговлі. А національної торговлі (а не патріотизму в торговлі, гром. Б.) вичерпкти годі, бо **кожда нація, чи держава, старається розвинути свій промисл і торговлю! Світова війна з 1914 року була головно оперта на конкуренції двох торговель, Англії і Німеччини, поперетиканих політичними нитками.**

І сьогодня держава радянських республик розвиває „свій промисл" і „свою торговлю".

Це національна чи державна конечність, щоб заспокоїти вимоги своїх членів-горожан!

Тенденційного патріотизму в своїй статті, а радше в торговлі, я не розумію. Засад „суспільної економії" я зовсім не нарушую.

Кождий нарід, чи держава, старається в першій мірі о розвій своєї домашньої торговлі, щоб по найнизшій ціні може віддавати свої товари своїм горожанам. Бо, ясна річ, не маючи своїх товарів, треба спроваджувати заграничні (нераз вироблені зі свойого сирівця) і оплачувати по ціні, якої жадають, а як ще ціла торговля є в руках чужих, — то тоді і найстислійша економія, чи таки ощадність не поможе.

І коли хтось закликає до підтримування свойого промислу та торговлі — він не грішить! Підпирдючи рідний промисл та торговлю — перемінюємо тоді „суспільну економію" в „національну економію". Бо коли щадять і заробляють одиниці даного загалу, то тимсамим щадить і заробляє цілий загал!

Гром. Безкоровайний констатує, що моїм задушевним бажанням є: „українська справа в її ідейнім виді, тому його (мої) дописі,... не дають позитивних результатів". Ідея, відірвана від життя, значить тільки, **що зеро".**

Результатів моїх дописів не берусь розглядати, — але що до ідеї — то посмію дещо сказати.

Ідея, це абстрактне поняття, це образ, який витворюється в нашій мозківниці. Без самої ідеї не булоб і цього життя! Може й Бог, коли створив життя, мав перше **цю ідею,** створення всесвіта і життя в ньому.

Ідеї великих людей попереджували всі удосконалення способу життя, культури, цівілізації! Перше повстали ідеї, дальше кличі, формули, гіпотези — а на кінци фізичними з бідою, та ізза патріотизму, доказами усталювано їх — здійснювано.

Ідеї попередили всі здобутки науки і техніки!

Нема ідеї — так нема і що реалізувати. **Якби український нарід не мав ідеї своєї держави, любови до вільного і свобідного життя — так нащожби розливати кров і нищити молоде життя, коли жити, їсти й робити можна й у неволи!!**

Перше все родиться ідея — а відтак слідує зреалізування!...

Тому треба ширити ідею національного промислу й торговлі, щоби їх мати!

Коли я звертав увагу на своїх купців, так я не думав за того рода купців, з яких примір одного зі свойого міста подає гром. Безкоровайний.

Коли гром. Безкоровайний дійсно має жаль до свого торговщика, так чому зараз захляпати ідею народньої торговлі? Гром. Безкоровайний прецінь хіба зрозуміє, що я не звертаю уваги на одну категорію торговщиків, але говорю загально за торговлю!

Гром. Безкоровайний не любить патріотизму в торговлі. А я скажу, що він не пошкодить, але поможе.

Поляки, коли хотіли вільної Польщі, апелювали до патріотизму своїх богатих „бизнесменів". Ноякраг, бажаючи вратувати французьку валюту, заапелював до богатих французьких „бизнесменів". Муссолінї, щоб піднести італійську валюту, заапелював до богатих купців, а навіть казав їм торгувати своїми виробами — микаючи імпорт. Він змусив рівнож весь нарід щадити, хоч Стратою своїх купців і терпінням свойого народу він хотів піднести добробут держави!

А ми до кого заапелюємо, коли ще виступаємо проти розвою своєї торговлі, а що гірше, приміром одного якогось здирача знеохочуємо загал. Коли є зло, так нарід повинен уздоровити його. **Зле, чи надуживття, треба напятнувати, і подати яко один дійсний факт, але не підпорядковувати всю торговлю до цього одного осібняка!**

І колиб ми давно розширювали свою торговлю, так у нас булоб, як у Американців, може більше міліонерів. І якби їх було з десять, і кождий з них дав на одну ціль по $2.500, так вони зложилиб $25.000 — лиш на одну ціль.

Та ба! Коли не маємо їх.

Порівнюючи цього міліонера з робітником Р., гром. Безкоровайний помилився. Він взяв цілий маєток міліонера в порівнанню з одноти́жневим заробком робітника Р. Прецінь цей робітник, заробляючи по $25 тижнево, більше варта як $25.

Тому пропорціональність відсотків жертв обидвох є мильною. Це не з ідейної точки, але з математичної.

Зібравши отже вартість міліонера і робітника з осібна, треба було порівнати й подати пропорцію жертви кожного з них. Та годі! Міліонерів не маємо — а вже нам кісткою в горлі стоять!

На цьому кінчаю. Непотрібна дискусія не поможе — бо вона занадто теоретична.

Решту лишаю самим „бизнесменам".

П. Ковальчик,
Линден, Н. Дж.

ПОЗІР! ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ТОВ-А ІМ. ІВ. ФРАНКА, ВІД. 372 У. Н. С. У ПЛЕЙНФІЛД, ВІДБУДЕТЬСЯ

ДРУГА ТОВАРИСЬКА ЗАБАВА (PICNIC)

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 28-го СЕРПНЯ, 1927 РОКУ

В ЛІСІ, ПІД 100-ЛІТНІМ ДУБОМ,

при Maple Ave., і Old Raritan Road, у Плейнфілд Н. Дж.

Початок о годині 1-ій пополудні.

Вступ 25 центів; діти даром.

Програма забави: Музика і танки від 1. пополудні до 10 в ночі, товариські забави, ловленя риби, „Alabama loon." І много інтересних несподіванок.

Шановні Громадянки і Громадяни! Отсею дорогою маємо честь вдруге запросити всі доброхотні Хвальні Тов-а і Бр-ва У. Н. С., У. Р. С., Клюби і ціле українське Громадянство зі Сант Плейнфілд, Плейнфілд, Ровей, Перт Амбой, Бавнд Брук, Сант Б. Б., Но Бронзвік, Раріган, Сомервіл, Ізлен, Ліннодан, Дунелен, Елізабет, Нюарк і околиці, — на нашу другу товариську забаву. — Ми певні, що хто був на першій забаві в нас, 3-го липня, прийде і тепер в товаристві нових гостей, своїх знайомих і приятелів, щоб справді весело і здорово забавитись під тінню 100-літнього дуба. До танків пригравати-ме музика „Запороже" з Нюарку, закуски і напитки будуть здорові і смачні. За добру забаву ручить — **Комітет.** 195,7,9

ПАМЯТАЙТЕ НА РІДНИЙ КРАЇ!

При кождій нагоді збирайте на: Рідну Школу, інвалідів, сиріт та політичних вязнів в старім краю.

Жертви належить слати до края через:

OBYZDNANYE
P. O. BOX 411 PHILADELPHIA, PA

„ЦАРІЦА"

ПОВІСТЬ

написала ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА

Ціна $2.00.

Можна набути в Книгарні „Свободи"

„SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

НОВІСТЬ! ФІЛАДЕЛФІЇЦІ! НОВІСТЬ!

НАНОВО ОТВОРЕНИЙ СКЛАД МЕБЛІВ.

Отсим повідомляється Українців Филаделфії і околиці, що підписаний закупив та наново отворив ВАРШАВСЬКУ СПІЛКУ МЕБЛІВ і уряджень домовиц під числом 4218 Germantown Ave., Nicetown, Phila, Pa.

На складі є урядження і умебльовання цілих домів і поодиноких кімнат. Річи найновійшої моди, а ціни приступні.

Коли хто потребує: ліжок, пружин, матераців, коців, ковдр, подушок, пір, диванів, хідників, цират, ліноледум, всякого рода шаф, печей, столів і т. п., нехай зайде до: 245—

ВАРШАВСЬКОЇ ТОРГОВЛІ МЕБЛІВ

4218 GERMANTOWN AVE., PHILADELPHIA, PA.

ІВАН ПЕЛЕНСЬКИЙ.

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ!

ВАМ ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧІ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБІЙТИСЬ.

Коли Ваше Братство чи Товариство потребує народного або американського прапора, церковних хоругов, лент, відзнак, шапок або ваших річий, то звертіться до нас з замовленням.

МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРІЯЛ ЛІПШИЙ І В ДЕШЕВШІЙ ЦІНІ ЯК ДИНДЕ.

ЦІНИ НАШИХ ПРАПОРІВ:

	Американський прапор:			
2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$2.50	$4.00	$5.00	$7.00

	Український прапор з гербом на обі сторони:			
2x3 стіп	3x5 стіп	4x6 стіп	5x7 стіп
$3.25	$6.00	$7.00	$10.00

Кожде Товариство, чи Братство потребує все до публичних виступів, як паради, пікніки і прогульки, виступити з своїми прапорами, відзнаками і лентами в шапках.—Просимо щиро всіх Українців удаватись до нас з повним довірєм, бо ми ручимо за тревалість і красу замовлених у нас річий Ми удіймо Вам всяких інформацій і вишлемо Вам сейчас наш катальоґ з взірцями і подамо Вам докладну ціну. Не відкладайте але пишіть на адресу:

EAGLE REGALIA COMPANY
115 Nassau St., New York, N. Y

БАНКИТИР УМЕР

комедія з сільського життя на три дії.

виступає в сій штуці 14. осіб. — Ціна 35 центів.

Замовлення слати до книгарні „Свободи".

"SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Слеза.

ПРАВДИВА НЕПРАВДА.

Поблагословив Господь хлопа жінкою, але такою, що як брався коли в життю на „гайта", то вона його силоміць гуп за чуб і на „вісьта" пхала.

Зразу жінчина поведінка не йшла, як то кажуть, хлопови на здоровлє; щось подібно, як нашому склепарови світова політика; але щож?...

Жити треба.

На таку забаганку, як куля в лоб, не кождого нині чейже стати. Порахуйте тілько самі. Скільки треба булоби тепер заплатити за такий револьвер? Не кажу вже за такий штудерний, але за такий собі, щоб от тільки „пштик", аж там... Ну, щож?...

Вибачайте за решту, мої панове, та й ти, ясне сонце.

Зрештою почекайте. А деж ізда по той револьвер? В Яворові його чейже не купить чоловік, аж у Львові.

А тимчасом...

Де, де нині хлопови до колеї! Колись за ці гроші можна було...

— А нині?... Та цить! По якого біса відбігати від річи.

Жити треба, бо чоловік мусить, і кінець на цім. Годі чейже бути похованим, мов собака. Гм, правда! Нині, Богом а правдою, я по християнськи нема як переходити на тамтой світ, та якось на сам спомин жах душу обіймає. Що ви думаєте?...

Тепер на такий похорон із „подзянковним" грошей треба... А деж набрати знова тих грошей? Хіба поле продавати. Ая!

Біда однак, як то кажуть, розуму вчить. Навчила і нашого хлопа.

Захотів якось раз поїхати на ярмарок, але без жінки.

— Ганю! — каже схилений у сто погибелів. — Пора вже тобі показатися у світ. Кидай кужіль та їдь на ярмарок! —

Відпалила йому з місця.

— Ая, — каже. — І ще чого? Хочеш, щоб я перемерзла, дістала запалення, та пішла землю гризти; а ти тоді „гусяйсюсяй"! Одну під кінець, а другу під вінець. Пятнастуфки тобі забаглось, а не ярмарку. Трястя тебе мордувалоб та й разом. Їдь сам!,

І поїхав хлоп на ярмарок без жінки, забавився несогірше, а вертаючи домів, благословив жінку, як міг і як умів.

Штучка однак штучкою.

Попастилося з ярмарком раз і другий і третій, та на четвертому вірвалося всьо і то зовсім.

— Біда! — подумав хлоп. — Із ярмарком якось не ведеться. Треба чіпляти́ся чого інчого і то конче.

— Ганю, — відізвався він раз до жінки в осени. — Поїду возом в поле та засію чвертку жита, а ти сиди дома та пильнуй хазяйства. Картофлі й без тебе викопаємо. Зістанься, Ганю, зістань. Ти й так від якогось часу нездужаєш.

Кинулася до нього, мов з окропом.

— Ах, ти нехристе якийсь магомедський, ти башибожуку турецький. То на засіяння чвертки жита тобі аж воза треба? А знаєш ти, гільтаю, що віз ледви тлінний, що розіхося і шприха ледви шприхи держиться. Знаєш, чи ні? Кажи, нехристе! Кажеш, що я нездужаю. А грім би тебе, Дух святий при нас хрещених, задавив, та цей язик тобі скоротив. Таж в мене сил, гейби в молодого дуба, погане жидівська. Без мене картофлі пропадуть, половину розкрадуть, а я чим поросята перезимую та тобі пельку запхаю. Га, — чим? Кажи, марнотравче! Ти мені і не важся возом їхати! Бери плуг і кошик, а я що чвертку сама вже занесу. Зрозумів?!... Ну, гайда, нехристе. Вже я тобі й цій рудокосій перехрещу нині стежку в торох! Не бійся!

І поїхав хлоп в поле з плугом, як цего хотів, та тільки підсиствував по дорозі. За ним полетіла жінка. Вложила мішок з чвертюку жита у рядно, закинула на плечі, завязала під шиєю та пішла, гейби з вітром.

Спишився над річкою. Хлоп поплентався з плугом та кіньми через міст, а жінка стежкою через кладку. — Ганю! — гукнув ще їй на відхіднім. — А уважай там над потоком. Кладка тандітна, а вода глибока. Переходи через неї бігом.

— Дурень ти! — крикнула йому здалека. — Кладка дубова видержить, а я ще й погукаюсь на ній несогірше! Побачиш!

Не встиг однак хлоп добре ще розглянутися, як тріслo щось над потоком несогірше; зойкнуло не найлагіднїще і жінка стрімголов покотилась у воду. Ще щоб не отця чвертка, так можеб була як видобулася зі цеї халепи. Та чвертка своє довершила. Пішла жінка в глибину, гейби камінь. Не було для хлопа иншої ради, як заспівати „Вічную", — та повернути домів.

Як не шукали і як не обмацували береги потока, та жінки таки не найшли.

Обійшлося й без похорону.

Минув тимчасом рік і хлопови тужно стало за жінкою.

— Яка вона не була, але була — сказав собі раз хлоп тихцем, та поплентався перед себе. Взяв шапку, пішов над річку. Пристав на новій вже кладці, та став палицею дошукуватися грунту.

Нараз вискочив із річки, ніхто інчий, а сам чорт. Високий і дужий, а чорний мов смола. Чи був це сам анцихрист, чи тільки якийсь його прислужник, Господь це знає. Чортеня на „свят-святкування" збентеженого хлопа лишень підскакувало, та плакало з радости.

— Виратував, — виратував! лебедів чортик, перескакуючи з ноги на ногу.

— Та кого? — Чорти твою матір! — гукнув нараз господар.

— Та мене, братчику, — мене!

— А від чого виратував?

— Та від біди!

— Від якої біди?

— Та від твоєї жінки!

Хлоп остовпів.

— Так, так братіку! — лебедів чортик повен радости. — Рік тому, якраз, попав я на нещасте в обійми твоєї жінки. Що за цей цілий рік довелося мені з нею прожити, так ліпше й не згадувати. Нині однак я вільний. — Нині лечу в пекло й стрімголов.

І дійсно! За чортенням лишень стовп куряви здіймався по дорозі.

— Ну, нічо — сказав вкінци хлоп сам до себе. — Чорт зі жінкою не міг видержати й року! А я?... — А я?... Пять літ, брате, і то солоних. Нічого казать. Сильний з мене чоловік. — Бігме, що сильний.

ДРУКАРНЯ

У. НАРОДНОГО СОЮЗА „СВОБОДА"

виконує старанно, дешево і на час всякі друкарські роботи як: СТАТУТИ, ПРОГРАМИ І ТІКЕТИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕННЯ, ПІКНІКИ І БАЛІ, ЯК ТАКОЖ КОВЕРТИ І ЛИСТОВІ ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І ТОВАРИСТВ.

Проситься всі відділи У. Н. Союза уладжувати зі всякими замовлення до своєї власної друкарні на адресу:

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ НАЙНОВІШІ І НАЙКРАЩІ РЕКОРДИ КОЛЮМБІЇ

Columbia

В НАС ДІСТАНЕТЕ НАЙСКОРШЕ І НАЙДЕШЕВШЕ.

ПРИХОДЯТЬ З НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ.

ОТВОРЕНО В НАС КОЖДОГО ДНЯ І В НЕДІЛЮ.

ХТО НЕ МОЖЕ ПРИХАТИ, ТО ХАЙ ПИШЕ ПО РЕКОРДИ, ЯКІ БАЖАЄ МАТИ. МИ ВИСИЛАЄМО ТОГО САМОГО ДНЯ, ЯК ДІСТАНЕМО ЗАМОВЛЕННЯ.

ГАРАНТУЄМО, ЩО РЕКОРДИ ДІЙДУТЬ ДО ВАС ЦІЛІ.

НАЙНОВІШІ РЕКОРДИ

Евгена Жуковського: ЩО НАЙШОВ, ТО ТВОЄ, дуже смішна. Ч. 27096
П. Гуменюка: „ГОП" вальс, і танець „ПРИСІДИ". Ч. 27097
Баса В. Дідова, вийде „ПЕТЬМАНИ" Лисенка, і „СЕРЕНАДА". Ч. 27098
В нас вони будуть 12. липня.

На „СПЕСЯЛ" вже вийшла дуже весела рекорда нашого гумориста Евгена Жуковського.

„МАЙКОВІ ТРОБЛІ З МЕРОЮ", число рекорди 27099.

Ця рекорда найсмішнійша і найвеселійша за всі його дотеперішні. З провінції безпечно можете замовляти відразу по долені їх, бо ту рекорду всі схочуть мати. От взяв той раз...

12-ЦАЛЕВІ РЕКОРДИ ПО $1.25.

70004 (Хрестини, Ч. І. і II. — Орхестра Гуменюка.
70001 (Христос воскрес і Согласно, — М. Зазулак.
70003 (Вірую і Отченаш. — М. Зазулак, баритон.
70000 (Бог предвічний, Ч. І. і II. — М. Зазулак.
70002 (Весіля, Ч. І. і-II. — Орхестра Гуменюка.
63005 (Весіля (польська), відограла Орх. Гуменюка.

10-ЦАЛЕВІ РЕКОРДИ ПО 75 цент.

Спис Рекордів Жуковського.

27093 Школарі. (Дуже комічна).
27092 Родимий Краю
27090 Молотник. Змарнів я.
27086 (Ой не шуми, луже. (Чорні очи як терен
27083 (Що грубе, то добре (Зрадниця.
27082 (Лист з жраю
27080 (Снятинська Коломийка (Ой поїхав мій Миленький
27072 (Старість не радість (Не женися, сину
27065F Борщик з грибами Заграли, заграли
27059F (Коза дереза (Велика память
27057F (Соколи, соколи (Ми гайдамаки
27053F (Ой поїхав дід на раки (Ой дриг-дриг
27048F (В хаті свекрухи (Ковалівна
27047F (Молода на відході (Віват, дані свахи
27042F (Премудрий Соломон (Катерина моя
27041F (Жінку не цілуй (Ой чи ти, чи не ти запаску згубила

Д. Медов, тенор.

27081 (Стоїть гора високая (Пусти мене, мамо.
27066 (Ой не світи місяченьку (Ой іду, ой іду
27056-F (Ой не ходи, Грицю (У сусіда хата біла
27051-F (Дівка в сінях стояла (І шумить і гуде
27044-F (Ой, продала дівчина курку (Солоха
27043-F (Ідя рудий, баба руда (Ерцем-перцем, три дочки.

Михайло Зазуляк, баритон.

27075 (Не пора. (Гей, Січ іде.
27062-F (Ще не вмерла Україна (Марселеза
27036-F (Туман яром котиться (Тихо, тихо Дунай воду (...ює.
27034-F (Зелена рута, жовтий цвіт (Пропала надія

СПИС РЕКОРДІВ ГУМЕНЮКА.

27094 Забава в стодолі
27091 На відпуст до Почаєва
27089 Вальс „Бандура"
27088 (Хотіла мене мати (Гусар Гуси зганяє
27087 (На весілю під хатою, Орх. (Ой там за лісом, хор і орх.
27085 (Ой піду я зіхер віхер (Український „ту-степ"
27084 (Ой Козаче білоусий (На весілю при вечері
18082 Заручини, (польська).
27079 (Придане (Пересувини
27078 (Танець під вербами (Грай, або гроші віддай
27071 Чабан і Гуцулка
27070 Поправини (на 2 сторони)
27055F (Заручини (Вінкоплетини
27054F (Рах цях-цях (Гамай кицю
27056F (Гоп, Мараку, покинь сварку (Ой вишеньки, черешеньки
27049F (Бим-Бам (польска) (Від кутика до кутика

Українська Орхестра.

18177 Ку-ку, вальс.
27064 (Вся родина на весіллю (Танцюйте, молодички
27063-F (Як ся маєш Маринко, (польська (Українська мазурка
27046-F (Дідунь, полька (Хлопці, не зівайте, полька
27045-F (Сільські дівчата, полька (Щаслива жінка, полька
27040-F (Серед цвітів, вальс (Французька полька
27035-F (Українська полька (Український гопак

КОНЦЕРТОВІ СПІВИ.

Ой Дніпре мій, Дніпре
Ой піду я лутом
Реве та стогне.
Баламути
Стоїть гора високая
Не пора...
Думи мої, і инші

ЧУЖІ ГАРНІ РЕКОРДИ.

Ми також тримаємо рекорди инших народностей, як: російські, польські, словенські і инші. Поніще подаємо спис найкращих. Можете їх замовляти для других або і для себе.

НАЙНОВІШІ 12-ЦАЛЕВІ РЕКОРДИ:

50041 „Май Контрі" і „Стар Спенглед Беннер", Хор і Орхестра.
50042 Віденське Житє і На фалях Дунаю, до танцю, Орхестра.
63006 Польський Марш, Хор і Орхестра.
63007 ХРЕСТИНИ польські, зложив і відограв П. ГУМЕНЮК, на польських хрестинах співав Е. Жуковський инша співачка ї-на Красновська.
59039 Весняна Любов і Прекрасна Весна. Орхестра до танцю.
55086 Серенада, вальс і Австрійське село, орхестра до танцю.

НАЙНОВІШІ ЧУЖІ 10-ЦАЛЕВІ РЕКОРДИ.

18202 Поправини, польські, зложив і відограв П. Гуменюк.
20103 Ніч Любви, русский вальс, орхестра до танцю.
20102 Світить місяць, з варіяціями, циганськи.
20095 Косово, вальс, і Увиди поета, вальс. Чудова рекорда до танцю.
20090 Маруся отравилась, співав Медовий, тенор.
20088 Бордер, (русска комічна рекорда) Сарматова
20085 Ви жертвою в бою не рівнім лягли, дві революційні пісні. Співав Медовий.
20081 Пісня Арестанта, співав Медовий.
20086 Как проживаєте, цекорда до танцю, дуже голосна.
20045 О, Катерина, співав комік С. Сарматів,
12048 Весела вдова, вальс до танцю.
14269 Італійська, скрипка з гітарою, танець.
18122 Весілля у Вітоса, танці.

Для вигоди посилаємо С. О. D. Прийшліть нумери рекордів, що бажаєте. За рекорди заплатите, як почтар принесе до хати. Менше як 5 не висилаємо.

Вже є нова книжка зі словами до всіх Весільних Рекордів. Хто в нас рекорди купує, тому до рекордів слова даємо даром.

Columbia

Всі замовлення на рекорди та инші для Вас потрібні, посилайте на таку адресу:

ВИДАВНИЦТВО ЗВІЙОК НА ПІЯНО „СУРМА"

SICHOWY BAZAR, 34 E. 7 St., New York

(Біля Бюра Загаєвича)

Отворено кождого дня від 9. рано до 9 вечер; в неділі до 5-ої пополудни.

МИРОН СУРМАЧ, управитель Січового Базару.
Член У. Н. С., від. 130.

УВАГА! ДІТРОЙТ! УВАГА!

ПІКНІК

НА ПОМІЧ ПИСЬМЕННИЦІ ОЛЬЗІ КОБИЛЯНСЬКІЙ

— влаштовує —

ЖІНОЧЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ

В НЕДІЛЮ, 28. СЕРПНЯ 1927

НА ФАРМІ ТИМОЧКИ

ПРИ TELEGRAPH & WIC ROADS.

Початок 12-та год. в полудне до пізної ночі.

Вступ 35 центів.

Всіх українських Громадян міста Дітройт і околиці просимо взяти участь в цім пікніку і спільними силами помочи матеріяльно українській письменниці Ользі Кобилянській, котра зараз знаходиться в прикрім економічнім положенню. 196-7

Комітет жіночого Товариства ім. О. Кобилянської.

УВАГА! УВАГА!

ФРЕНКФОРД, ФІЛАДЕЛФІЯ!

ВІДДІЛ 268 У. Н. СОЮЗА

— устроює —

ПІКНІК

НА СІЧОВИЙ ПЛЯТФОРМІ (FELIX CLOUSE FARM) FOX CHASE

В НЕДІЛЮ, 28. СЕРПНЯ 1927

Весь дохід призначений на Сиротинець У. Н. С.

Дорога: Число стріт-кари 50 через 5-ту улицю, або елевейтром до Маргарет улиці і пересісти на кару число 59 і їхати до RHOWX ST., де буде чекати комітет.

За добру забаву ручить

197 Комітет.

ФАРМИ! — ДОМИ!

СОТКИ ФАРМ, ДОМІВ І БІЗНЕСІВ НА ПРОДАЖ І В ЗАМІНУ.

86 акрів коло Квекертон, 2 доми, млин, велика з цегли стодола, курники і инші забудовання. Ціна $7,500 (стак екстра). Властитель заміняє за дім у Філадельфії.

Дім близько укр церкви, 6 кімнат і ванна, мурований, електрика, горяча вода, огрівання. Ціна $6,000.

Голоситись до:

D. KARPOWICH

REAL STATE & NOTARY PUBLIC, 606 RIDGE AVE., ALLENTOWN, PA.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

308.

Бр. св. Йосафата, від. 217. У. Н. Союза, в Рачестер, Н. Й.

Хвальний Заряде! — В залученню засилаю чек на суму $71,75, яко жертву від членів нашого Братства на Сиротинець У. Н. Союза. Щодо справи Сиротинця, то наші члени до неї прихильно відносяться і щиро по можности складають свої жертви, з яких більша частина була вже проголошена в „Свободі". Члени радо піднялися складати жертви і надалі, аж до найблизшої конвенції, щоби було довершене те діло, яке Комітет розпочав і досить труду вже доложив.— Андрій Іванів, секр.

309.

Клівленд, О.

Хвальний Заряде! — На христинах у гром. Михайла Поповича, Іван Гаврик, член 334 від. У. Н. Союза, зібрав між присутними гостями на Сиротинець У. Н. Союза $7.00. Ці гроші він приніс до мене з просьбою, щоби я їх відіслала на Вашу адресу, що отсим я радо виконую. — Марія Ольшанишька.

310.

Тов. ім. Івана Франка, від. 226. У. Н. С., в Амстердам, Н. Й.

Хвальний Заряде! — Пушки, інформації і друки я одержав. „Тег-деї" у нас неможливий, тому, що тут Українців лише маленька горстка, а Поляків майже пята часть міста; як вони до наших справ відносяться — не треба і згадувати... Галло на баль на дохід Сиротинця вже замовлено. Книжочки до представлення використаємо пізнійше. Пушки забрали члени: Ігнатій Бабак і Йосиф Базарнішький, та бізнесмени: Стефан Комарянський і Мельнищук-Сейгел. Є у нас ще й третий бізнесмен, але сей пушки до свого штору не приняв...

Щодо жертв, то се поміж членами досить лихо йде; аж вкучилося говорити на кождім мітінгу то само. Декотрі члени не зложили жертви ще за минулий рік і сього року не зложили. Що з ними робити — Бог святий знає... Тяжко деяких наших людий переконати, що така народна інституція як Сиротинець є для нас конче потрібна. Є й такі, котрі все оглядаються на сгомости: як священик у церкві не скаже, що на якусь народну ціль треба щось жертвувати, то вони нікому нічого не дадуть, бо нікому нишому не вірять.

Ми, урядники, будемо всіми своїми силами старатись, аби кожду нагоду використати на ціль Сиротинця У. Н. Союза.— Теодор Сюрко, секр.

311.

Тов. Любов, від. 373. У. Н. Союза, в Ст. Луіс, Мо.

Хвальний Заряде! — Наше жіноче Товариство „Любов", ще молоденьке (його засновано 27. лютого ц. р.), але розвивається напричуд гарно. На останних місячних зборах наші члениці поїри инші справи Товариства не забули і за справу Сиротинця У. Н. Союза. Як кожде материньке серце бажає добра і доброботу своїй дитині, так само щиро й сердечно віднеслися наші сестриці до сеї народної інституції й одноголосно ухвалили поперти сю справу морально і матеріяльно. Товаришки ухвалили з товариської каси $50.00 на Сиротинець і притім торжественно заявили, що після своїх жіночих сил будуть старатись о більшу поміч для сеї справи.

А тепер відзиваємося до тих тутешніх жінок, які ще не стоять у цьнім товаристві, щоб охотно приступали до нашого гуртка, бо праця перед нами дуже велика і нам більше сил потрібно. Ідея нашого Товариства така, щоби всі українські жінки в нашій місцевости звязалися в один дужий ланцюх, так, щоб ніяка сила нас не розірвала. Анна Громацька, предс.; Параскевія Щупляк, кас.; Анна Паращак, секр.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Отсим повідомляється членів Бр. св. Василія, від. 339, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 28. серпня, о год. 2-ій пополудни, ул. 610 S. American St. Присутність кождого члена конечна, бо є важні справи до полагодження, як прим.: вибір балевого комітету на день 3-го вересня і много инших. Повідомляється також членів, що котрий член не візьме участи в балі, який Той устроює на дохід Сиротинця дня 3-го вересня, заплатить $1.00 кари. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, в противнім разі будуть суспендовані. — J. Сорока, предс.; І. Бишка, кас.; О. Будай, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє своїх членів, що звичайний місячний мітінг відбудеться дня 28. серпня, в гали церковній о 1-ій годині пополудни. Проситься всіх бути прийти на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. — В. Баран, предс.; М. Гнатів, секр.

ЯНГСТАВН, О. Бр. св. Христеля, від. 230, повідомляє, що спеціяльний мітінг відудесь о год. 3.30 пополудни, в неділю, дня 28. серпня, в гали під ч. 628 Franklin Ave., де все мітінги відбуваються. Є важні справи до полагодження, як чи взяти участь в параді на Лейбор Дей. Проситься всіх членів явитись на мітінгу. Не явившійся член заплатить кари 1.00 дол., а урядник 2.00 дол. — Ю. Присташ, предс.

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ".

ПЕРША КНИЖЕЧКА (український повістковий Буквар п. Матвійчука)	40 ц.
ДРУГА КНИЖЕЧКА (для другої кляси, п. Матвійчука)	45 ц.
БУКВАР, зладжений п. Д. Андрейком	50 ц.
БУКВАР (Народна Школа)	30 ц.
ЧИТАНКА, друга	30 ц.
ЧИТАНКА, III. і IV.	75 ц.
КОРОТКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крипякевича	50 ц.
МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, написав І. К.	15 ц.
КОРОТКА ІСТОРІЯ БІБЛІЇНА, Старого і Нового Завіта	60 ц.
КАТЕХИЗМ	30 ц.
ПОЧАТКОВА ГЕОГРАФІЯ, Ст. Рудницького	75 ц.

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Василь Стефаник.

MORITURI.

(Присвята Вол. Дорошенкови).

Ще до сходу сонця сходилися вони до голяря що неділі і свята, аби голитись і підстригати чупер. Приносили з дому то хліб, то солонину, то инший харч, а гроші ніколи. Їх було вже небогато в селі, що держалися Тимка, бо одні повмирали, а другі пропали на війні. Але від тринятя літ вони привикли мати оцей схід і не покидали його.

— Кобисте не курили такі тютюни, що я гину від них, та не ржали як коні, бо я глухну.

— Сиди, Насте, тихо, а глуха то ти давно.

— Як не глухнути в такім млині, встидайтеси, старі пайташі.

— Та чого ви слухаєте музику з беззубого гребіня.

— Тимко.

— О, якого газду маю, видите стульця і він ще такий храпливий та слинавий..

— Тыру на тебе, старий.

— Вона би ще хотіла так як давно, аби її попліскувати по мягкім. Але, небого, вибачай, мягкого вже давно нема.

— І це ти таке в неділю говориш, окаянніку, ти же сегодня-завтра до дучі.

— Най і до дучі, — а таки старих бабів не буду плескати. Регіт, сміх, Настин кашель.

* * *

— Тимку, бери, мой, кліщі та тягни зуб, та я цеї ночи по стінах дрався.

— Котрий зуб?

— Та на, дивися.

Василь розняв рот і показав цілий ряд білих зубів.

— Та який дідько з зубами, з твоїми? Зуби такі, що залізо перекусили.

— А я не годен вітримати.

— Я, небоже, не буду до служби божої тегнути.

— Терпи, як можеш, до після служби, бо я тепер кров не буду пускати.

— І — і, кілько ти нам кроки вже пустив перед службою з бороди та лиця.

— То цехотічи, а це інакше.

— Васи, а пробуй горівки.

— Сходили діти ціле село тай нема.

— Нешті румунешті.

— А я зараз найду, але аж на кінци села.

— А кілько нас є?

Порахували.

— Літерку як купиш тай буде.

Всі шукали гроший, поволи, ніби невдоволені, але раді, що буде забава.

* * *

— Розробляйте мило, котрі голитеси, а котрі стрижетеси, то сідайте, бо сонце сходит.

— Тимку, небоже, ти тримай вже трафіку з папірками, бо як котрий вийде з твоїх рук, то мусит цілу книжечку вілінти, аби кров з него не зійшла.

— Та в тебе, Николо, така тверда борода, що я би борше дику свиню віголив та пустив до церкви ніж тебе.

— Тобі все недогода, а на Юрка нарікаєш, що має мицкий волос.

— Бо також пустий волос, такий як у дівки межи пахами... Миші вже рука дрожит, я не знаю, як я вас доголю до кінця, а як ще котрий з вас вівернете ратиці, то таки не знаю, як его на лаву покласти.

Сонце вже добре зійшло, як Тимкові гості сиділи обліплені паперцями та чекали на горівку.

Микита врешті прийшов з фляшкою і заки ще обголився, то на столі була горівка і накроєний хліб з чосником.

* * *

— Пиймо, брьи, бо гони наші короткі, що будемо собі жалувати.

— Там коби цеї нехтолиці доносив, то щебисмо дубали поволи. Віта вже не кладемо, ради не вібираємо, послів не посилаємо.

— Все перейшло на читальню, там тепер ред.

— От, ред, дівки перебираются на парубків, парубки на дівок, обіймаются без встиду та сорому, весілля справелют та беруть гроші за білета.

— Така тепер у них настала забава, але вони мають розум, не бійси, молоді, світом бували Польщі ані-ані не хотьи а панцькі грунти хотьи розділити.

— Бігме добре, ніц не кажіт, тепер з цев Польщев ніхто не годен вітримати: і маєткове і доходове і грунтове і від псів і від гноївки, але де що ца світі є!

— Та коби могли вібороти, от дай Боже здоровле, Насте, тай не кричи на нас, бо, небого, вжем на розході.

— Та що я вам кажу, дай Боже і вам здоровля, лиш не загрійте голови як котрих зелених свет: люди йдуть до церкви, село обмаєне, а ви лежите, як дубе під любистком...

— Тогтп був гелт (Geld), де ті часи?...

Довго ще балакали і Василеви на хорий зуб оставили зо два килішки.

— Ідіт же вже до дому та коли вас жінки зберут до церкви і коли я вімету оті кінські гриви з білих коний...

І вони виходили з хати зі спеченими обличами, які сонце довгі роки пражило, воно й тепер зараз увіссалося в них тай вони його несли до своїх домів.

* * *

— Зараз буде біда, — казав Никита Максимови.

— Та яка біда, а дітем від тебе зась!

— Та дітем зась, але стара. Вже чикає, а очи відвидла, аби мене чисати.

— Сам си чиши.

— А деж би вона дала, вона ціпко любит полюване робити в чупрі, та зарз запюхає, шом пив горівку. Тай казане: не маєш встиду, старий, ні від сонця ні від людий.

— То сховайси дес у стодолі.

— То пропало, вона би мене з гребенем шукала до завтра...

(„Світ", 1925).

НЕБЕЗПЕЧНИЙ ГІСТЬ.

В місті Астон Манор в Англії вирвався зі звіринця лев і пішов собі „на прохід" по місті. Відразу люде зникли з вулиць, позамикано двері домів, вікна і крамниці. По кількох годинах лев увійшов до отворного костела, де його зловлено закинувши на нього сильну сітку зі шнурів.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПРИЙМУ бізнесово здібну дівчину або вдову середного віку до спілки до бізнесу бучерня і красерня. Голоситися листовно до: 197-200

WILLIAM DIUDIUK
210 High St., Phoenixville, Pa.

ПОТРЕБА ДІВЧИНИ до праці в аптечнім сторі. Вимагає знання українського письма як рівнож гранти з нот на фортепяні. Добра платня. Голоситися до: 197-8

SICHOWY BAZAR,
34 East 7th Street, New York, N. Y.

НА ПРОДАЖ фарма 140 акрів, 70 акрів чистої землі, решта пасовисько і добрий ліс, дім 8 кімнат і 4 другі будинки, 8 корон, 2 коні, 500 курий, 2 безрогі, всі машинерія, фармерська, до міста 2 мил. Ціна $5,400, готівкою $2,300, решта на легкі сплати. Голоситися до: 197-200

WILL SHOLGYN,
537 E. 12 St., Room 12, New York City

НА ПРОДАЖ фарма 50 акрів, при стейтовій дорозі, 3 милі до міста, земля першої кляси, 8 корів, 2 ялівки, 2 коні, всі фармерська машинерія, продається дуже дешево, тілько $3,800, половина готівкою, решта на річні сплати. Хто би хотів купити сю фарму нехай голоситься до: ONUFER CZAJKA, R. F. D. 3, Bonsville, N. Y. 196-9

АДВОКАТ

Б. ПЕЛЕХОВИЧ

2300 WEST CHICAGO AVENUE, CHICAGO, ILL.

Практикує у всіх судах, займається переглядженем абстрактів; виготовляє контракти купна і продажі; перепроваджує спадкові справи; полагоджує старокраєві, патентові і прочі справи. 191—

Телефон: Gramercy 5881.

Др. К. Д. БІЛИК

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ.

ЕЛЕКТРИЧНІ ПРИЛЯДИ.

Урядові години: від 12. до 1-ої, від 6. до 8-ої і після умови.

311 E. 18th ST., NEW YORK CITY.

DR. M. SMITH

10 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072

Говорить по українськи.

Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.

Наймоденійші електричні апарати.

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН

лічу успішно найновійшими методами.

Помагаю скоро в ріжних кровних недугах, нервових і шкірних, хронічні нарости, загальне ослаблене, міхура, нирок, мочеві недомагання, ревматизм, болудок, внутрішні хороби та грудні. Без ріжниці, як довго хорувте, я можу помочи вам. Опрати умірковані. Оглядини пацієнта переводжу особисто. Поради і оглядини даром.

DR. ZINS

Спеціяліста. Основ. 28 літ.
110 East 16th Street, New York, N. Y.
межи 4th Ave. & Irvington Pl.
Денно: 9 А. М. до 8 Р. М. — Неділі 9 А. М. до 4 Р. М.

ОДИНОКА БЕЗПОСЕРЕДНА ДОРОГА ДО

ГДАНСЬКА

БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ.

Слідуючі відїзди:

ЛІТУАНІЯ . . . Серпень 30.
ЕСТОНІЯ . . . Вересень 20
ЛІТУАНІЯ . . . Октобер 11.

По дальші інформації голоситися до місцевих агентів, або пишіть до:

B. A. L.,
8 BRIDGE ST., NEW YORK, N. Y.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.

129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

Telephone: Orchard 2568

БАНКИТИР УМЕР

комедія з сільського життя на три дії.

Виступає в сій штуці 14 осіб, Ціна 35 центів.

Замовлення слати до книгарні „Свободи".

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.